

VERTELCYCLUS WEEK 5: VERHUIZEN

VERSIE 2 (18-9-2015)

Provincie Oost-Vlaanderen
Voor ieder van ons

Vlaams Fonds voor de Letteren

BOEKEN:

Titel: Sander & Sofie en het allermooiste huis
Auteur: L. Gleeson & F. Blackwood
Jaartal: 2010
Uitgeverij: Christofoor

➢ WERELDWOORDEN:

Verhuizen: In een ander huis gaan wonen. (blz. 2)
Appartement: Als er in een groot huis veel mensen wonen, dan is het verdeeld in appartementen. In elk appartement woont een familie (**toegevoegd** aan blz. 4)
Afbreken: Een gebouw kapot maken. (**toegevoegd** aan blz. 23)

blz. 24-27 overslaan
Voeg toe op blz. 4: 'Hier woont hij in het bovenste appartement'
Voeg toe op blz. 22-23. Ze bouwen eerst een klein huis, en daarna **breken** ze het weer **af.**

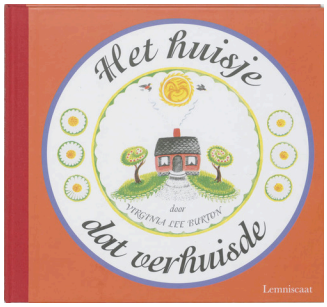

Titel: Het huisje dat verhuisde.
Auteur: V.L. Burton
Jaartal: 2008
Uitgeverij: Lemniscaat De Soto

➢ WERELDWOORDEN:

Stad: In de stad staan veel gebouwen heel dicht bij elkaar en is er veel te doen. (blz. 20)
Platteland: Op het platteland vind je heel veel natuur. Er zijn minder gebouwen op het platteland. (**toegevoegd** aan blz. 6)
Gebouw: Alles wat bouwvakkers bouwen, noemen we een gebouw: een huis, een school, een winkel. (blz. 12)

blz. 10-17 en 24-29 overslaan; tekst overal sterk ingekort

VOORBEREIDING:

- Pas de teksten aan waar nodig.
- Kleef post-itnotes met de definities van de doelwoorden op de bladzijden waarop die doelwoorden in de tekst staan. Zo vergeet je er later geen aandacht aan te besteden tijdens het vertellen. Je kan ook post-itnotes in het verhaal kleven met daarop de vragen die je aan de kleuters zeker wil stellen tijdens het lezen.
- Zoek op welke prenten de doelwoorden afgebeeld staan. Gebruik deze prenten op dag 2/4 wanneer de kleuters de magische woorden op de prenten moeten zoeken.

DAG 1: HET THEMA TOT LEVEN BRENGEN

Activeer de voorkennis van de kleuters rond het thema 'verhuizen' reeds in een eerdere activiteit.
Enkele opties:
- Verhuis samen met de kleuters een bepaalde hoek in de klas.
- Zet verhuisdozen in de klas, met daarin gerief uit de poppenhoek. Waarom doen de poppen dit? Waar willen ze naartoe?
- Zet dozen in de klas. Vertel dat jij (of een andere bekende) tijdens het weekend verhuisd bent van een huis op het platteland naar een appartement in de stad. Laat foto's zien van het oude huis en het nieuwe appartement. Vertel dat je het oude huis wel mist maar dat je al nieuwe vrienden hebt gemaakt in jouw nieuwe straat.

DAG 1: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Sander & Sofie en het allermooiste huis'
- ✓ Doosje met magische woorden
- ✓ Prenten van de magische woorden (24. Verhuizen, 25. Appartement, 26. Afbreken)

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 14 min

1. MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de drie magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prent: zie tekst achterop prent.
Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Verhaal: kaft, titel en auteur

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag wat er met Sander en Sofie zal gebeuren in het verhaal. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 6 min

Sta stil bij de magische woorden in de tekst: herhaal de definitie en verwerk ze in het verhaal.

Voorspelvragen, bijv.
- Welke kamer zou dit zijn?
- Wat zou Sander met de dozen kunnen doen?
- Van wie zou die stem zijn?

VERWERKING 5 min

FASE 1: TWEE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

1. Wat gebeurt er met Sander in het verhaal? *Hij verhuist. Hij bekijkt zijn nieuwe huis. Hij speelt met dozen en maakt een huis uit dozen.*
2. Wie is Sofie? Wat doet ze met Sander? *Sofie is een meisje. Sofie woont in de buurt. Ze ziet Sander, en gaat met hem spelen. Samen maken ze een huis uit dozen.*

! Op de kaft staan de twee hoofdfiguren afgebeeld.

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek.
Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.
Achterop de prenten vind je de vragen.

DAG 2: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Sander & Sofie en het allermooiste huis'
- ✓ Prenten van de magische woorden (24, 25, 26)

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 18 min
1. MOTIVATIE 5 min
FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN
De ko toont de prenten van de drie magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.
FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET VERHAAL
De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten uit het verhaal (prenten met post-itnote). Bespreek wat er gebeurt.
FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAGEN
De kleuters zoeken de magische woorden op de prenten van het verhaal. Kleef een post –itnote en **bespreek wat er gebeurt**.

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAGEN — 7 min

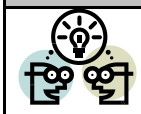 Vraag tijdens het vertellen reeds wat de verschillende familieleden van het huis vinden.

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen.

VERWERKING — 6 min

FASE 1: INZICHTSVRAGEN OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende inzichtsvragen:

1. 'Wat is het allermooiste huis?' *Sander en Sofie vinden het dozenhuis het allermooist.* 'Wat is het allermooiste huis voor mama en papa?' *Mama en papa vinden het nieuwe appartement mooi, maar Sander helemaal niet.* 'Wat is het allermooiste huis voor Sander?' *Sander vindt het oude huis mooi.*

! De eerste vraag ondersteun je door de eerste prent met het oude huis, de tweede prent met het nieuwe huis, en de voorlaatste prent met het dozenhuis te tonen.

2. 'Hoe voelt Sander zich aan het begin van het verhaal? Hoe voelt Sander zich op het einde?' *Sander is boos en verdrietig omdat hij moet verhuizen. Op het einde is hij blij omdat hij een nieuwe vriendin heeft.*

Deze vraag ondersteun je met de prenten waarop Sander het nieuwe huis met het oude huis vergelijkt. Toon ook de prenten waarop hij tegen een steentje schopt. Waarom schopt hij tegen dat steentje?

DAG 2: DOORDENKERS

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (24, 25, 26)
- ✓ Prenten 5.1 tot en met 5.7 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

Gebruik fotokaarten 5.1 tem 5.7 voor deze doordenkers.

Vergelijk foto's 5.1, 5.2 en 5.3: Welke mensen zijn aan het verhuizen?
Vergelijk foto's 5.4 en 5.5: Waar zie je een huis met appartementen?
Vergelijk foto's 5.6 en 5.7: Welk huis moeten de werkmannen afbreken?

Bij de foto's 5.4 en 5.5 kan je de kleuters op weg helpen door de deuren te bespreken. Waar is de bel? Waarvoor dienen die gleuven? Wat zit er allemaal in een brievenbus? Waarom is er op de ene deur maar één bel en één brievenbus, en zijn er op de andere deur meerdere bellen en brievenbussen?

DAG 3: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten 'Het huisje dat verhuisde'
- ✓ Prenten van de magische woorden (27. gebouw, 28. stad en 29. platteland) + prenten van de vorige magische woorden (24-26) voor het flapjesspel.

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 17 min

1. MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de drie magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prent: zie tekst achterop prent.
Hang de prenten op.

Begin zeker met prent 27 'gebouw' omdat je dit woord dan kan gebruiken bij de omschrijving van 'platteland' en 'stad'.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Informatief boek: genre, kaft, titel en auteur.

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag waar het huisje naartoe verhuist. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN

7 min

Voorspelvragen, bijv.
- Denk je dat het nog drukker werd?
- Hoe denk je dat het huisje zich hierbij voelde?
- Zou het huisje nu voor eeuwig triestig zijn? Hoe zouden we het kunnen blij maken?

Sta stil bij de magische woorden in de tekst, geef een definitie en verbind ze met het verhaal.

! Als de kleuters reageren op de rood gedrukte woorden (verhuizen, appartement of afbreken) dan mag je hier ook positief op reageren! Dan hebben ze de woorden van de vorige dag al goed onthouden! Herhaal kort voor iedereen maar blijf niet te lang werken rond deze woorden, het zijn de woorden van de nieuwe dag die van belang zijn.

VERWERKING

7 min

FASE 1: DRIE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

Ko: 'Nu hebben we veel bijgeleerd over hoe een stad groeit.'

1. Waar is het huisje naartoe verhuisd? *Naar het platteland.*.
2. Waar woonde het huisje eerst: in de stad of op het platteland?' *Het huisje woonde op het platteland. Daar is veel groen, bloemen, bomen, gras, ….*
3. 'Wat gebeurde er toen?' *Rond het huisje werden nieuwe huizen gebouwd. Het werd een stad.*

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek.

Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.

FASE 3: FLAPJESSPEL

Kies voor het flapjesspel uit de prenten 24-29.
Voeg magisch woord 17 (baksteen) toe. Vraag aan de kleuters waar in het verhaal ze bakstenen kunnen vinden. *In het huisje, het huisje is gebouwd uit bakstenen.*

DAG 4: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten van 'Het huisje dat verhuisde'
- ✓ Prenten van de magische woorden (27, 28, 29)

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 21 min
1. MOTIVATIE 5 min
FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN
De ko toont de prenten van de drie magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie tekst op prenten.
FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET BOEK
De ko neemt het boek erbij. De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten uit het verhaal (prenten met post-itnote). Bespreek wat er gebeurt.
FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG
De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden: Hoe voelt het huisje zich in de stad? En hoe zie je dat? (De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)
VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 8 min
! Schenk tijdens het lezen reeds aandacht aan de gevoelens van het huisje. **Pagina met post-itnote:** vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen.

VERWERKING	8 min

FASE 1: INZICHTSVRAGEN OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende inzichtsvragen:

1. 'Hoe voelt het huisje zich in de stad? Waarom? Hoe zie je dat?' *Verdrietig. Het huisje is helemaal kapot. Het huisje is grijs - dat is geen vrolijke kleur.*

 !Toon ter ondersteuning prent nummer 19 waarop het vervallen en grijze huisje in de nachtelijke stad tussen twee flatgebouwen geklemd staat.

2. 'Hoe voelt het huisje zich uiteindelijk weer? Waarom? Hoe zie je dat?' *Blij. Het huisje is weer hersteld. Het huisje heeft een mooie kleur. Het huisje heeft precies een mooie glimlach.n.*

 !Toon ter ondersteuning prent nummer 27, de voorlaatste prent uit het boek waarop het huisje op de heuvel lijkt te glimlachen.

DAG 4: DOORDENKERS EN SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (27, 28, 29)
- ✓ Fotokaarten 5.8 tem 5.15

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

Gebruik fotokaarten 5.8 tem 5.9 voor de doordenkers.

Toon de foto's 5.8 en 5.9 en bespreek eerst wat de kleuters hierop zien: mensen die fietsen in een bos, mensen die rondlopen op de markt.

Stel vervolgens de volgende denkvragen;

- Waar kan je naar de markt gaan, in de stad of op het platteland?
- Waar kan je door het bos fietsen, in de stad of op het platteland?

Gebruik sorteerkaarten 5.10 tem 5.15 voor het sorteerspelletje.
! De foto van de iglo is een 'controversieel plaatje', je kan twijfelen over het feit of dit al dan niet een gebouw is. Laat de kleuters redeneren! Gebruik de prent met de bakstenen om het magische woord van week 3 'baksteen' te herhalen. Vertel dat gebouwen vaak uit bakstenen bestaan.

DAG 5: DE BOEKEN VERGELIJKEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Transfer van de magische woorden en de bijhorende concepten naar een andere context (Het andere boek - een Drama-verhaal)
- ✓ de magische woorden consolideren (verder inoefenen)

MATERIAAL:

- ✓ Het boek van 'Sander en Sofie en het allermooiste huis
- ✓ De vertelplaten van 'Het huisje dat verhuisde'
- ✓ Prenten van alle magische woorden van deze week (24-29)

GROEPERING:

Fases 1 en 2 gebeuren met de volledige klas. Fase 3 gebeurt in een hoek.

VERLOOP: 12 min

1. FASE 1: DE BOEKEN VERGELIJKEN 4 min

- Bekijk de eerste twee bladzijden van het **verhaal** 'Sander & Sofie'.
  Blz. 2-3) Waar is het oude huis van Sander, op het platteland, of in de stad?
  Waar is het nieuwe huis van Sander, op het platteland of in de stad?

- Neem er vervolgens de kaft van het **infoboek** 'het huisje dat verhuisde' erbij.
  - Lijkt het huisje op het oude huis van Sander of op het nieuwe? *Het oude.*
  - Waarom? *Het is niet hoog. Er zijn bomen naast. Je ziet het dak en de schoorsteen.*

2. FASE 2: RAADSELS 8 min

De ko hangt de foto's van de 6 magische woorden (24-29) zichtbaar op, herhaalt de definities en vraagt de kleuters om te luisteren naar de raadsels. Over welk magisch woord gaat het?

- Het is er vaak erg druk. Je kan er winkelen, wonen, naar de markt gaan, ... Het is een plaats met heel veel gebouwen. Het is een .... *stad.*

- Het werd gebouwd door bouwvakkers. Het kan een school zijn, of een huis, of een winkel, of nog iets anders. Het is een ..... *gebouw.*

- Je hoort er vaak vogels fluiten. Er staan veel planten. Het is er heel groen, en er zijn weinig gebouwen. Dat is het... *platteland.*

- Je moet niet naar buiten om jouw buren te zien, want ze wonen in hetzelfde huis. Wat ik zoek is een groot huis waar veel verschillende families wonen. Elke familie in het huis heeft een eigen bel en een eigen brievenbus. De familie woont in een .... *appartement*

- Je doet het soms met een vrachtwagen, soms met een auto of een bestelwagen. Je hebt er heel veel dozen voor nodig. Je gaat weg uit jouw oude huis en in een nieuw huis wonen. Je bent dan aan het .... *verhuizen.*

- Je doet het met grote machines als je een huis kapot wil maken. Je gaat het dan ... *afbreken*

Indien er tijd over is, kan je de kleuters zelf raadsels laten verzinnen.

Het is belangrijk dat de kleuters niet alleen de juiste prent aanwijzen, maar ook het magisch woord benoemen.

3. FASE 3: HOEKSPEL

KIM-spel

EXTRA TIPS BINNEN HET THEMA

- **Alternatieve verteltechniek:** het huisje dat verhuisde kan je ook vertellen met een bord waarop je de belangrijkste elementen uit het verhaal tekent.
-
- **Spelen met dozen (vanaf dag 1):** De kleuters maken net als Sander & Sofie huizen van dozen. Ze kunnen ook appartementen maken met dozen.

- **Een plattegrond maken (vanaf dag 3):** De kleuters maken van kleine dozen allerlei soorten gebouwen (huizen, scholen, winkels). Die gebouwen kleven ze op een heel groot vel papier. Op het papier tekenen ze wegen. Dit wordt een stad, ... of misschien platteland. Deze plattegrond kan gebruikt worden om fantasiespel uit te spelen (met mannetjes/voertuigen/...)

- **Gesprek over de directe omgeving (vanaf dag 3):** Is de school in het platteland of in een stad? Welke steden kennen de kleuters? (Karakteristieke foto's van steden uit de buurt kunnen dit gesprek ondersteunen.)

- **De boeken vergelijken (vanaf dag 5):**
    - **Extra denkvragen:** je kan extra denkvragen voorzien uit de volgende lijst. Haal indien nodig de boeken/vertelplaten en de prenten van de magische woorden er nog eens bij. Dit kan de kleuters helpen bij het formuleren van een antwoord.
        - Een huis, een school of een winkel zijn allemaal gebouwen. Ken je nog gebouwen?
        - Wat is voor jou het allermooiste huis?
        - Zou Sander graag in het huisje van het infoboek ('Het huisje dat verhuisde') wonen? Waarom wel/niet?
        - Kan je een huis wel verhuizen? Waarom wel/niet?

- **Socio-emotioneel kringgesprek rond verhuizen (vanaf dag 5):** sommige kinderen zijn al eens verhuisd, of wonen in twee huizen omwille van gescheiden ouders. Ga kort in gesprek rond dit thema. Vinden ze het leuk om twee huizen te hebben? Hoe zien deze huizen eruit? Vinden de kleuters die al eens verhuisd zijn, dit leuk? Vonden ze zoals Sander het vorige huis leuker of niet?

- **Wandeling in de buurt van de school:** op zoek naar huizen, appartementen, andere gebouwen zoals winkels, de bib, gebouwen die afgebroken worden, ... De foto's van de wandeling worden nadien opgehangen op posters per categorie (appartement / huis / ander gebouw / gebouw dat afgebroken wordt ...)

Meer tips vind je in de methodes TOK, Schatkist en Kleutersprokkels